

Z 20. OBČINSKE REVIJE PEVSKIH ZBOROV

Dobra pesem se zasidra v ušesu

»... Pesem vselej ostane. Nihče ne bo vedel, kdo je avtor, toda pesem bo ostala v našem ušesu...«, je na letošnjem, že dvajsetem srečanju pevskih zborov naše občine in sedmem v okviru mesta Ljubljane še najbolje opisal zborovsko pesem predsednik naše občinske skupščine Bogdan Bradač. Slavnostni govornik je v prireditveni dvorani OŠ Marjan Novak-Jovo na Viču, kjer je potekala revija, med drugim spregovoril tudi o pomenu zborovskega petja pri nas, toda še bolj prepričljivi kot njegove besede, je v dokaj akustičnem prostoru zazvenela sama pesem. Še zlasti tista stara »Završki fantje« generala, rodoljuba in pesnika Rudolfa Maistra, s katero je Moški pevski zbor KUD Dolomiti z Dobrove odprl srečanje.

Žal tokrat ni bilo Mladinskega pevskega zbora ŠKUD Neža Pivk iz Horjula, ki bi moral po programu prvi zapeti, Mešani pevski zbor KD Rakitna pa ni nastopil zavoljo bolezni njihove glavne sopranistke.

Zato pa je toliko bolj gromki aplavz požel Moški pevski zbor KPD Barje (pod vodstvom Venčeslava Zadravca), ki nekatere že prav preseneča s svojimi močnimi glasovi. Zbor je zapel ljudsko (v priredbi A. Vračka)

Moški pevski zbor KUD Primož Trubar iz Velikih Lašč med nastopom

»Rožmarin«, Markičevo, »Tam, kjer pisana so polja« in ljudsko (v priredbi Pavla Jereba) »O kresu«.

MEPZ KUD DOLOMITI z Dobrove (prav tako pod vodstvom Venčeslava Zadravca) se je to pot odrezal z živahno italijansko (v priredbi R. Vidulisa) »Giovannin, colovr di rose«, zraven pa je zapel še Resmanovo (v priredbi A. Foersterja) »V hribih se dela dan« in zadnje čase vse češče zapeto Gomilščakovo (v priredbi Gustava Ipavca) »Slovenec sem«.

Prireditve je dosegla svojevrstni kakovostni vrhunec z nastopom Moškega komornega zbora KUD Iška vas (ta je zaključil srečanje), ki je pod taktirko priznane zborovodkinje Vide Kopač tudi to pot zapel tri zahtevnejše pesmi: »Canite tuba in Sion« Jakoba Gallusa, »Ave maris stella« Marija Kogoja in »Rezijansko« Antona Srebotnjaka.

Najštevilnejši pevski zbor pa je tudi tokrat prišel iz Horjula. MEPZ PD Horjul, ki ga že nekaj let vodi Asta Jakopič namreč šteje kar 40 pevcev in pevk, od katerih pa jih je tokrat žal nekaj manjkalo. Pa vendar je zbor tudi tokrat (ob »nadomestni« solistki Anici Sečnik) ubrano zapel koroško (v priredbi Pavla Kernjaka) »O ti preburna ženska stvar« in Simonitijski »Pod jasnim nebom rdeča roža« ter »Debeli kum.« Vse tri pesmi ima zbor že v svojem »železnem« repertoarju.

Med ostalimi zbori, ki so nastopili na koncertu, velja omeniti tudi Ženski komorni zbor KUD Marij Kogoj s Turjaka (zborovodkinja Olga Jež), ki je požel prisrčen aplavz še zlasti s staro otožno ljudsko »Pojdami u Rute« in »Kdaj pa rože cveto« skladatelja Jakoba Ježa. S po tremi pesmimi pa sta nastopila še MOPZ KUD Primož Trubar iz Velikih Lašč (zborovodja Jože Gačnik) in MOPZ Mizarstvo Ig pod taktirko Toneta Glavana. Srečanje sta večje povezovala Viljenka Jalovec in Matko Zdešar.

B. VRHOVEC

Spominski recital Sla po življenju je bil vrhunsko umetniško doživetje. Kakor na slikah starih holandskih mojstrov

LAŠČANI SO POČASTILI 70-LETNICO JOŽETA JAVORŠKA

Samotni jezdec ostaja med nami

Tako kakor za živega, krajani Velikih Lašč izkazujejo vse spoštovanje tudi mrtvemu Jožetu Javoršku. Tako je tudi recital, ki so ga člani tamkajšnjega Kulturno umetniške društva »Primož Trubar« pripravili v domačem Levstikovem domu ob 70-letnici pokojnega pisatelja, izzvenel v znamenju kar največje pietete do velikega pokojnika.

Javorška, pravzaprav drobce iz njegovih del, smo vsrkavali nekako po kosih: ob alegorični wagnerijanski sceni s prižganimi svečami na robu odra, medlo svetlobo neke v ozadju, ki je recitatorje (in pevski zbor) spremenila v temne silhete, z otožnimi zvoki flavte in še otožnejšim prepevanjem (mešanega) pevskega zbora (Javorškove pesmi je uglasbil France Gačnik).

Potem je neke v ozadju zamigljala dolenska pokrajina, ki so jo pričarali na platno z video projekcijo, na odru samem pa so se pojavile nadrealistične groteskne človeške figure, kakršne smo lahko videli le na kompozicijah »peklenkega« Pietra Bruegla in Hieronymusa Boscha. »Ne vem, kdaj sem umrl, kako sem umrl...«, je vrelo iz Javorškovih besedil, kakor epitaf, a z bogato estetsko in izpovedno umetniško močjo. In tako kot se je scena pojavila, tako je tudi izginila: glavni recitator (in režiser recitala) Andrej Perhaj je pogasil sveče na odru, izginila pa je tudi svetloba v ozadju.

Nekaj pesmi Jožeta Javorška iz njegovega zgodnjega ustvarjalnega obdobja nam je nato prebral tudi pisatelj Igor Torkar; pokojnikov prijatelj, pa čeprav sta bila, kakor je dejal, v različnih ideoloških taborih. »Rad bi prikazal tistega Javorška, ki še ni bil vržen v burje ideoloških spopadov, tistega Jožeta, ki je bil tako pristen, senzibilen, ki ga pravzaprav še tako malo poznamo,« je Torkar med drugim dejal.

Predstavniki Tržaškega tiska je predstavil »še toplo« tretjo Javorškovo knjigo »Spomini na Slovence«, s katero pa je, kot je dejal, zbirka zdaj prekinjena, saj četrtega in petega dela žal ne bo. V teh dveh preostalih delih naj bi pisatelj opisal še dneve od kapitulacije Italije pa do leta 1950. Tretja, zadnja knjiga »Spomini na Slovence« pa je že v prodaji.

BRANKO VRHOVEC

Žalostinka naših rek, potokov, vode

Drava ukročena ni več zelena,
Sava stoka, od izvora do iztoka,
Krka joka, kar brez zvoka,
Savinja planinska je že brez vriska,
Mura rjava, obupno strupena,
Soča pa teče, žal nič več ne reče,
Kolpa bistra ni več čista,
Dravinja pohorska, pod zemljo skrivnostna,
Ljubljanka tajna, do kdaj le boš še vztrajna?
Jezero blejsko cveti nam nebeško,
Jadran modri, le kje azurni so valovi?
Snežec beli le nekoč smo imeli
in
dežek blagodejni,
kdaj še čist boš na slovenski zemlji???

Ciril Stanič

VEČERI V KNJIŽNICI PREŽIHOV
VORANC POSTAJAJO TRADICIONALNIOb promociji pesmi
Gerarda Herbericha

Pisatelj Prežihov Voranc in njegova knjižnica z ravnateljico in izjemnimi knjižničarji ni znana le doma in v mestu, zdaj vedo zanj tudi v svetu. Takorekoč v Evropi. Za pevce iz Velikih Lašč, njihovega Primoža Trubarja in skladatelja Franca Gačnika tudi. Vedo tudi za Franca Svetica, ki je natisnil knjigo pesmi takorekoč čez noč, zadnjo pesem so mu prinesli še svežo od avtorja v torek, v ponedeljek pa je bila promocija knjige. Zato je tiskar res skoraj najbolj zaslužen. Maryivon Camus, Parižanka, ki živi že dvajset let v naši beli Ljubljani in je sprejela zahtevno delo, da ga opravi takorekoč čez nekaj noči, je na promociji slišala na primer tale stavek: »Tudi sam sem hotel le pesmi prevesti. Navidez so tako preproste, ampak pri prevajanju je ta preprostost najtežja!« Tega to ni rekel nihče drug kot Kajetan Kovič in za prevajalko je ta stavek takorekoč odlikovanje. Društvo slovenskih pisateljev je prispevalo honorar za prevod, ZKO Ljubljana Vič-Rudnik za tisk in tako kot je pač v navadi le avtor ni dobil nič. Zaenkrat še nič, če odštejemo nepozaben večer, na katerem so pevci peli slovenske pesmi, Dušan Jovanovič

bral pesem o njivi krompirja, na kateri je nekdo nekoč netil ogenj, Dane Zajc pesem o nikjerdomovini, kjer se vse konča in vse začne, pesnik Veno Taufer je sproti prevedel pesem o Odisejih, ki orjejo pesek morja in sejejo sol v zemlji iz nič in je ostala v zbirki v originalnem angleškem zapisu, pesnik Boris A. Novak je prebral o preveč človeškem otroku, ki ga pesnik nosi v sebi kot ranjen ptič. Vsi v dvorani so dobili knjige in vsi so listali po njej in iskali pesmi, da so jih skupaj brali na glas. Zato, ker je to res posebna knjiga. V njej zanalasč ni tistega prevrtljivega znaka, ki se mu pravi številka, samo pesmi so z naslovom NIKJER DOMOVINA, deli v času, deli zunaj časa. Potem je avtor Gerard Herberich podpisoval knjige, pevec iz Velikih Lašč je ves navdušen pokazal, da je avtorja prosil za posvetilo k zadnji pesmi LUMPENPROLETARCI in kraljestvo, pesem, ki jo je avtor dopisal prejšnji teden in se ob spominu na njeno usodo in nepredvidljive zapetjave vsaj nekaj ljudi lahko zamisli. Ali smo koga pozabili? Izvrstne simultane prevajalke Agate Šega ne smemo. Vseh tistih, ki so dobili vabilo na nepozaben večer, pa so rekli, da je v dežju bolje biti doma, pa se nalašč ne bomo javno spomnili.

Jasna Škrinjar

P. S. To, da izvrstni zborovodja Jože Gačnik vodi velikolaške pevce pa tako in tako vsi vedo.

Za prgišče
razmišljanja ob
(ne)želeni objavi
fotografije

Urednica Naše komune mi je telefonirala. Strašno razburjenje je zaradi fotografije, ki smo jo objavili ob reviji pevskih zborov. Nujno se moramo opravičiti. Seveda, sem rekla navdušeno. Bom.

Pa se ne bom. Ne zato, ker nisem mogla izvedeti, kdo je bil na telefonu. Ne bom se opravičila iz dveh razlogov: prvič zato, ker sama ne vem, zakaj sem pregovorila urednico, da je objavila pevski zbor slepih in drugič zato, ker sem vesela, da je bila slika zbora slepih objavljena. Če natanko preudarim in si priključim v spomin okoliščine, ki so privedle do objave zbora, ki že dolgo ne poje več, ki pa je pel sebi in drugim v veselje in ga imam tudi jaz na pisalni mizi in ga večkrat poslušam, potem se moram hočeš nočeš po pravici spomniti, kako sem rekla svoji kolegici Golobovi: k reviji pevskih zborov potrebujemo sliko pevcev. In ko sem zagledala

na svoji mizi pevski zbor slepih, sem rekla, glej tale bo pravšnja. Kajti v tisti tisočinki sekunde je bila v moji glavi misel ali pa tudi ne, ki je pripovedovala, da včasih slepi vidijo več kot ljudje, ki gledajo, v tisti tisočinki sekunde sem preudarjala, da je zelo slabo, ko v hudih časih ljudje postanejo sovražni drug proti drugemu, namesto da bi se družili. Mogoče sem preudarjala celo to, da je popolnoma nemogoče družiti dva sovražna človeka, če ni posredi tretjega. Mene na primer ne more nihče pregovoriti, da bi stvari pozabljala in da bi ljubila ljudi, ki so me na primer hoteli uničiti. Prosim vas, zakaj bi jih ljubila in zakaj bi stvari pozabljala, posebej če me hoče k temu pregovoriti nekdo, ki zaradi reda in svojega dobrega počutja hoče mir. Ampak, če mi je na primer do petja, v zboru pa ne morem peti sama, potem me bo ta tretji, ki sploh ni oseba, ampak pojem »PETJE«, pripravil do tega, da bom pozabila, da je to tisti zmešani postavljaj in važi, ki hoče biti povsod prvi, v vseh časih, le kadar gre na primer zares, kadar je vse skupaj na rezilu noža, takrat ko je treba prodati plašč in potegniti meč, takrat ko bo stisnil. Kajti šlo je za življenje. Kdo bi pa bil pripravljen žrtvovati svoje življenje za druge? Posebej, če ga bodo nekoč imenovali morilca? Kljub temu izhaja moja sama ob sebi umevna samozavest iz dejstva, da je bil

Slovenec tudi vojak. Da je bil dober vojak. Da se je boril v »Nikjerdeželi« kajti na zemljevidih sveta med to vojno ni bilo nobene Slovenije, bila je pojem, tako kot petje. In za ta pojem se je boril in jaz sem ponosna nanj. Vsa moja samozavest izhaja iz dejstva, da se je boril za to, da sem in da eksistiram. Kajti, čeprav sem tujska, tako kot večina Ljubljančanov, dejstvo je, da nisem Italijanka, nisem Hrvatica, nisem Avstrijka, nisem Dalmatinka, nisem Madžarka. Slovenka sem. Slovenka, ki se lahko že jutri znajde tujska v Nikjerdeželi. Če bi popolnoma odvzeli Slovincem samozavest.

To pišem zjutraj po reviji pevskih zborov. Slišali smo, da je Marjan Kogoj, ki bi ga res bilo treba ne le poslušati, ampak tudi brati, ugotavljal, da Slovinci nimamo nobene bojevitosti in nismo bojevit narod. No, res je, na letošnji reviji smo slišali pesem o solzi, ki bi preklala kamen, nismo pa slišali pesmi, ki bi govorila o junaštvu. In prav je tako. Kajti ob naših bojevitih pesmih, ki jih je narod rodil kot ptič feniks, je tekla prava človeška kri. Dejstvo je le, da se je stvar spremenila in Kogoj tega danes ne bi mogel več napisati. In res je še nekaj. Nihče preliče krvi ne more prodajati niti zanjo ničesar kupovati. Vse, kar se pridobi zaradi žlahtne nedolžne krvi, se sesuje v prah.

Pesem ostane in do neke mere spomin. Pravza-

prav ostane vse, kar se zgodi, mogoče ostane tudi misel. Ostal je pevski zbor slepih in jaz jih še danes poslušam, nič se ne izgubi, tudi solza ne. Vidim jih slepe, vse so nas znali zabavati. Najbolj so bili družabni od vseh. Vidim še nekaj, vidim, kako počasi zahaja rdeče sonce v prijazni sobi, kjer so se družili. In nek moč pripoveduje zgodbo o tem, kako nič ne mine in se vse vrača, kako je življenje kot list, ki pada na tla, ki so krvava od smrti, pa ne veš ali se dviga ali pada, poslušamo zgodbo o Bud-di in poleg mene sedi navdušeni organizator družinje ljudi Stane Pirc. S svojo zvesto spremljevalko gospo Kohek prihaja redno na vse sestanke, on je pobudnik in motor. Se pred kratkim je bil pri nas in obžaloval, da ne morejo sestaviti pevskega zbora. Glej, tole sliko bomo dali za spodbudo. Sem razmišljala. Ni prave revije pevskih zborov, če na njej ne nastopajo slepi. Potem šele, ko je šla fotografija v tisk, sem izvedela, da so v petek Staneta Pirca pokopali. Vsa leta je sodeloval z nami, vodil je svoje na Triglav in jim pomagal družiti se s slovenskimi razmišljevalci. Vedno me je tudi povabl. In tako sem še danes z njimi v prijatni sobi družva slepih, poleg mene sedi Stane Pirc in gospod Pečenko nas vodi po pokrajinah budizma, kjer ni smrti.

JASNA ŠKRINJAR